

Euroopan metsien käsittelyn politiikat monitoiminnallisuuden varmistamiseksi biotalouden aikakaudella / MultiForest

Metsien käyttöä Euroopassa ohjaavat useat eri sektorien, osin ristiriitaiset

kansalliset ja EU politiikat. Sektorikohtaisten politiikkojen toimeenpano ei useinkaan ole kovin koordinoitua eikä niiden vaikutuksia seurata kokonaisvaltaisesti. Nämä epäjohtonmukaisuudet voivat haitata metsien luonnonvarojen käytön kestävyyttä ja alentaa metsien kykyyn tuottaa monia hyötyjä samanaikaisesti. Tässä hankkeessa yhdistetään metsien rakenteiden mallinnus politiikka-analyysiin ja etsitään kestäviä metsäpolitiikan keinoja, joilla voidaan sovittaa yhteen biotalouslinjauksen metsähakkuiden lisäämistavoitteet, metsien monitoiminnallisuus ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen.

Hankkeen ensimmäisen vuoden aikana tutkimus kohdistui erityisesti politiikka-analyysiin. Järjestimme sidosryhmätyöpajoja, joissa keräsimme osallistujien näkemyksiä politiikkakeinojen vaikutuksista metsien tarjoamiin palveluihin ja hyötyihin ja metsien käyttötapoihin Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Saksassa. Kaiken kaikkiaan työpajoihin osallistui 26 asiantuntijaa eri aloilta. Kaikissa sidosryhmätapaamisissa käsiteltiin kansallisia metsä-, luonnon monimuotoisuuden turvaamisen ja biotalouspolitiikkoja, ja niissä hahmoteltiin politiikkojen tavoitteita, metsänhoidon suosituksia sekä toimeenpanoa käytännön metsätalouteen.

Työpajat osoittivat yhdenmukaisuuksia kansallisten politiikkojen välillä tavoitteiden asettelussa. Kansalliset *metsäpolitiikat/strategiat* pohjautuvat kunkin maan metsälakiin ja tavoittelevat tasapainoa eri metsien käyttötapojen välillä mutta niissä kaikissa on voimakas painotus puuntuotannossa teollisuuden kansallisiin tarpeisiin. Kansalliset *monimuotoisuuspolitiikat/strategiat* on suunniteltu takaamaan luonnon monimuotoisuuden säilyminen ja perustuvat yhteiseen EU-tason strategiaan. Näiden politiikkojen tavoitteet ovat hyvin kunnianhimoisia mutta niiden toimeenpanon keinot ovat heikkoja.

Biotalouspolitiikkojen tulokulma metsiin on markkinalähtöinen ja niissä polttopiste on metsiin perustuvissa korkean lisäarvon tuotteissa sekä fossiilisten raaka-aineiden korvaamisessa puupohjaisilla raaka-aineilla. Työpajojen yhteinen johtopäätös on, että kaikissa tutkituissa maissa politiikkakoordinaatio näiden kolmen sektorin välillä on heikkoa ja politiikkojen toimeenpano on epätasapainoista.

Sidosryhmätyöpajakeskustelut toivat esiin myös tarpeen kehittää uudenlaisia, ilmastoviisaita metsien käsittelytapoja, jotka turvaavat metsien sopeutumisen ilmastonmuutokseen, ja toisaalta sellaisia käsittelyjä, jotka ottavat tasapainoisesti huomioon metsien useita eri käyttömuotoja. Nähtiin tarvetta myös kehittää äärimmäisen intensiivisiä puuntuotannon tapoja. Näiden uusien käsittelyjen yhdistelmä voi potentiaalisesti paremmin sovittaa yhteen politiikkojen ristiriitaisuuksia.

Työpajatyön tulokset palvelevat juuri meneillään olevaa tutkimusta, missä mallinnetaan metsien kehitystä tulevaisuuteen useilla erilaisilla käsittelytavoilla eri ilmastonmuutosskenaarioissa. Tutkimuksen seuraava vaihe arvioi eri sektoreiden politikkojen määrällisiä vaikutuksia metsien ekosysteemipalveluihin, monimuotoisuuspiirteisiin ja monitoiminnallisuuteen pohjautuen näihin mallinnuksiin. Tämä arviointityö ja sen perusteella syntyvä käsitys politiikkojen vaikutusten ristiriidan suuruudesta on hankkeen toisen vuoden tutkimuksen päätavoite. Kolmannessa vaiheessa keskitymme hahmottamaan sellaisia politiikkakeinoja, joilla politiikkaohjauksen johdonmukaisuutta ja metsien monitoiminnallisuutta voidaan lisätä Euroopassa.

Lisätietoja:

- Konsortion johtaja: professori Mikko Mönkkönen, Jyväskylän yliopisto, mikko.monkkonen@jyu.fi
- Suomalainen konsortion partneri: tutkimusjohtaja, professori Eeva Primmer, Suomen ympäristökeskus (SYKE), eeva.primmer@ymparisto.fi
- Hankkeen kotisivut: <https://www.jyu.fi/berg/berg-projects-1/forest-values>